

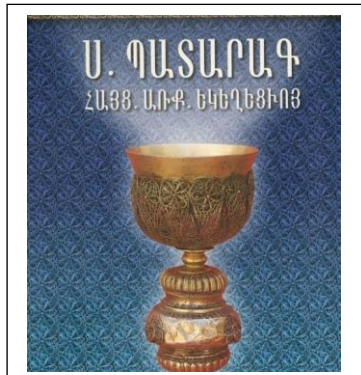
ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՐՈՒՆ ԽՐԱՏՆԵՐԸ

**ԽԱՔԵՐԱՅՈՒԹԵԱՄԲ ՇԱՌՈՒՄԸ
ԳԻՎԱՐԸ**

Մի՛ խորհիր յափշտակութեամբ հաւա-
քել եւ ապա մեղքերուդ թողութեան հա-
մար ողորմութիւն ընել, որովհետեւ կրա-
կը երբեք կարելի չէ կրակով մարել, վերքը
վերքով բուժել, մեղքը մեղքով սրբել, կամ
անօրէնութիւնները անօրէնութեամբ փա-
ւել, որովհետեւ տոկոսներու անօրէնու-
թիւնները շատ գէշ են ու անոնց յանձնա-
ռութիւնները նման են յդի կնոջ երկուն-
քին: Աւելին՝ երբ պարտապանը աղքատ է,
հետեւաբար հոգ կ'ընէ ու կը մաշի, գիշե-
րը ֆուն չունի եւ կամ անհանդարտ ֆուն
մը ունի, իսկ ցերեկը՝ տխուր, մեղա-
մաղանոտ եւ մտահոգ կերպով կ'երթայ ու
կու գայ եւ չի գիտեր, թէ ուր կ'երթայ:
Երբեմն իր ինչքերէն մաս մը կ'ուզէ ծա-
խել՝ փոխ առած դրամին տոկոսը հատու-
ցանելու համար, երբեմն հոգին կորսն-
ցրելու եւ Աստուծոյ ընդդիմանալու գնով
կ'ուզէ անօրէն կերպով գողութիւն ընել,
որպէսզի կարողանայ վաշխառուին տոկո-
սը հատուցանել, եւ երբեմն կը մտածէ
գաղտնօրէն փախչիլ եւ հեռու երկիր մը
երթալ: Իր պարտքերուն սաստկութեան
պատճառաւ թափառականի մը նման կը
դեգեբի, բազմաթիւ խառն մտածումներու
կ'ենթարկուի եւ իր անհանգիստ մտքին
պատճառաւ կը մոռնայ Աստուծոյ աղօ-
թել: Երբ ոտնաձայն մը լսէ, վախէն սր-
տաբեկ կ'ըլլայ ներսը. եթէ պարտապանը
վաշխառուն տեսնէ դուրսը կը պահուրտի,
ինչպէս որ պիտի ընէր անակնկալ աղէտի
մը դիմաց, իսկ սիրտը սպասողական
վիճակի մը մէջ կը դողայ, իսկ ինք կանգ-
նած կը մնայ գլխիկոր ու պապանձած.
վաշխառուին ո՛չ կրնայ եւ ո՛չ ալ կը հա-
մարձակի նայիլ, որովհետեւ չունի տա-
լիք:

ՇԻՍԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

**ՀԱՅՑ. ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ
Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ**

ՊԱՏԱՐԱԳԻ ԽՈՐՀՈՐԴԻՆ ՀԱՅՏԱՆՈՒՄԸ

2.- Պատրաստութիւն ընծաներուն

**Գ.- ԲՈՒՆ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ կամ
ՀԱՌԱՏԱՅԵԱԼՆԵՐՈՒ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ**

Ահա պատարագիչ քահանան առաջին
հերթին ինք կը յիշէ Աստուածամարդը, Ս. Յով-
հաննէս Մկրտիչն ու Ստեփանոս Նախավկան,
մասնակից դառնալու Ս. Պատարագի Խոր-
հուրդին.-

«Այս սուրբ Պատարագին յիշէ՛ Ս. Կոյս
Մարիամ Աստուածածինը, Յովհաննէս Մկրտի-
չը, Ստեփանոս նախավկան եւ բոլոր սուրբերը,
կ'աղաչեմ»:

Այս յիշատակութենէն ետք՝ սարկաւազը
ընթացք տալով պատարագիչ քահանային Աս-
տուծոյ ուղղած խնդրանքին, հանդիսատար կեր-
պով կը յիշատակէ Յաղթական եկեղեցոյ լոյս
դէմքերը:

Առաջին հերթին առաքեալներուն, մար-
գարէներուն, վարդապետներուն, հայրապետ-
ներուն, քահանաներուն, ողղափառ սարկա-
ւագներուն անշէջ յիշատակն է, որ կը ծաղկի Ս.
Խորանին Վրայ:

Դպիրները կը հայցեն Տիրոջ ողորմու-
թիւնը եւ կը խնդրեն, որ Ան յիշէ իր նուիրեալ
սուրբերը...

Շարունակելի

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ ԼԻԲԱՆԱՆԻ

ԸՈՒ ԽՕՍԸԴ ԽՍ ՈՏԹԵՐՈՒՄ ԵՐԱԳ Է ՈՒ ԽՍ ՇԱԽԴՆԵՐՈՒՄ ԼՈՅՍ (Ս, 119-105)

ԺԷ. ՏԱՐԻ ԿԻՐԱԿԻ, 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 2024 ԹԻՒ 41

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐՈՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՆՉԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐ
Ես. 19.1-11: Գղ. 2.1-10: Սր. 12.35-44

**ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՐԵՏԱՐԱՆԸ
ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ
12.35-44**

Յիսուս տաճարին մէջ ուսուցանելու ընթացքին Հարցուց ժողովուրդին. «Օրէնքի ուսուցիչները ինչպէ՞ս կրնան ըսել, թէ Քրիստոս, խոստացուած Փրկիչը Դաւիթի սերունդէն է», երբ Դաւիթ ինք Սուրբ Հոգով ներչնչուած կ'ըսէ.

«Տէրը ըսաւ իմ Տիրոջս. աջ կողմս նստէ՛, մինչեւ թշնամիներդ ոտքերուդ տակ դնեմ՝ որպէս պատուանդան»:

Եթէ Դաւիթ գայն Տէր կը կոչէ, ինչպէ՞ս ուրեմն Քրիստոս անոր որդին է:

Ժողովուրդը Հաճոյքով մտիկ կ'ընէր Յիսուսի, որ իր ուսուցումները շարունակելով կ'ըսէր. »Զգոյ՛ք օրէնքի ուսուցիչներէն, որոնք կը սիրեն փառաւոր զգեստներով շքեղ, հրապարակներու վրայ մարդոցմէ յարգալիր բարեւներ ընդունիլ, ժողովարաններու մէջ առաջին աթոռները գրաւել եւ ընթրիքներու ընթացքին՝ պատուոյ տեղերը: Մէկ կողմէ այրիներուն տունները անոնց ձեռքէն կը յափշտակեն, իսկ միւս կողմէ կեղծաւորութեամբ իրենց աղօթքը կ'երկարեն: Անոր Համար աւելի խիստ դատապարտութիւն պիտի ընդունին»:

Յիսուս կեցած էր տաճարի զանձանակին մօտ եւ կը դիտէր ժողովուրդը, որ դրամ կը նետէր զանձանակին մէջ: Շատ մը Հարուստներ մեծ գումարներ նետեցին: Աղքատ այրի մըն ալ եկաւ եւ նետեց երկու լումայ, որ հինգ դահեկան կ'ընէ: Յիսուս մօտը կանչեց իր աշակերտները եւ ըսաւ անոնց. «Վստահ գիտցէ՛ք, որ այս թշուառ այրին բոլորէն աւելի դրամ նետած եղաւ զանձանակին մէջ, որովհետեւ միւսները իրենց աւելորդ գումարներէն նետեցին, մինչ ան՝ հակառակ չքաւոր ըլլալուն՝ ինչ որ ունէր նետեց, իր ամբողջ ապրուստը»:

ՃՐԱԳ ԸՄԲԱԹԱԹԵՐԹ - ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ ԼԻԲԱՆԱՆԻ -
Bourj-Hammoud, P.O.Box 80810 -Tel/Fax:01-258300- facebook-ի էջ Jerak Ճրագ թերթ
ՃՐԱԳ-ը կը պատրաստէ՝ Սարգիս Ա. Բեկյ. Սարգիսեան

ՍՈՒՐԲԵՐ ԵՒ ՏՕՆԵՐ

ՍՐԲՈՑ ԹԱՐԳԱՆՆՉԱՅ ՎԱՐՔ Ս. ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՅԻ

Ս. Մեսրոպ Մաշտոց ծնած է Տարօն գաւառի Հացեկաց գիւղը: Սորված է յունարէն, ասորերէն եւ պարսկերէն լեզուները: Հայոց Խոսրով Դ. թագաւորի պալատին մէջ վարած է գինուորական ֆարտուղարի պաշտօն եւ ցանցչուած է որպէս գիտնական անձնաւորութիւն:

Աստուծոյ, ազգին ու եկեղեցիին հանդէպ իր սէրը այնքան վառ եղած է, որ թագաւորական պալատը ձգելով դարձած է կուսակրօն եկեղեցական եւ նուիրւած է Ս. Աւետարանի ֆարձալութեան:

Ս. Սահակի նման, ինքն ալ իր շուրջը հաւաքած է երիտասարդ կրօնաւորներ եւ անոնց հետ շրջած է Հայաստանի գանազան կողմերը՝ Քրիստոսի լոյսը տարածելու համար: Իր ջանքերը եղած են արդիւնաւէտ: Իր ֆարձակներուն շնորհիւ, Գողթան գաւառի մէջ ջնջուած են հեթանոսական մեղալի սովորութիւնները եւ մարդիկ աստուածապաշտութեան հետեւած են:

Իր ֆարձակներուն ընթացքին, զգացած է հայ լեզուի համար սեփական գիրերու անհրաժեշտութիւնը եւ ձեռնարկած է հայ գիրերու գիւտին:

Ի վերջոյ աստուածային յայտնութեամբ կատարելագործած է իր աշխատանքը եւ ամբողջացուցած՝ հայոց այբուբենը: Ձեռնարկած է Աստուածաշունչի հայերէն թարգմանութեան:

Ս. Մեսրոպ առաջին ուսուցիչն է հայ լեզուին եւ հիմնադիրը՝ հայ գրականութեան: Ինքն է հայերէնը գրաւոր լեզու դարձնող ռահվիրան:

Թարգմանչական աշխատանքի կողմին, գրած է շարականներ, յորդորական թուղթեր եւ աղօթքներ:

Մեսրոպ Մաշտոց եղած է հայ Ծիսարանի առաջին խմբագիրը, որ հետագային ունեցած է իր յաւելումները: Այդ գիրքը իր անունով կոչուած է «Մաշտոց», որ կը գործածուի մինչեւ այսօր:

Ս. Մեսրոպ Մաշտոց, հայ գիրերու գիւտէն ետք, հնարած է նաեւ վրացիներուն եւ աղուաններուն այբուբենը:

ՀԱՐՅՈՒՄ ԴԱՏԱՍԽԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՏՕՆԵՐԸ Ե՞ՐԲ ՍԿԱԼ

Աւանդութիւնը կ'ըսէ, որ առաջին երեք դարերուն, սուրբերու նահատակութեան թուականին, անոնց յիշատակը կը կատարէին: Չորրորդ դարուն, մեր Լուսաւորիչը՝ Գրիգոր տօնեց Հոփիսիմեանց եւ Գայիանեանց տօները, եւ այլն: Հինգերորդ դարուն, Սուրբ Սահակ Պարթեւ Հայրապետին գործակցութեամբ, Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոցը գրեց տօնացոյցը մինչեւ իրենց օրերը, եւ ինչպէս հին ձեռագիրներու տօնացոյցներէն կ'երեւի, սուրբերուն յիշատակները տնօրինած է ուտիքի եօթնեակներու չորս օրերը: Ապա, եկեղեցոյ տօնացոյցը հետզհետէ հարըստացաւ նահատակներով եւ որբակեացներով, մինչեւ տասնհինգերորդ դար, ինչպէս նաեւ տնօրինուեցաւ՝ Ամենայն Սրբոց՝ հին թէ նոր, յայտնի թէ անյայտ սուրբերու տօնը:

ՀՈԳԵՒՈՐ ԴԱՏԳԱՍ

ԱՍՏՈՒԾՄԷ ԲԵՃԻ ՏՐՈՒԾԸ՝ ԲԵՃԻ ՀԱՍԱՐ ՄԻ ԴԱՅԵՐ

«Որպէսզի տաճար մտնողներէն ողորմութիւն խնդրէ»: Ո՛վ 21-րդ դարու հարուստներ, կը մոռնա՞ք թէ ինչ որ ունիք՝ Աստուծոյ կը պատկանի (Սղ 24.1), կը մոռնա՞ք որ Աստուած ի՛նքն է «աղփատացնողն ու հարստացնողը» (Ա.ԹԳ. 2.7), չէ՞ք ուզեր հաւատալ Աստուծոյ խօսքին որ կ'ըսէ. «[Ձեր] արծաթն ու ոսկին ե՛ս կը շատցնէի» (Ովս 2.8): Չէ՞ք ուզեր ձեր ունեցածէն բաժին հանել աղփատին: Դուք այդ չէ՞ք ինչ որ ունիք, դուք այդ է՞ք ինչ որ կու տաք:

Ձեր տուածը՝ ձե՛զ է որ կը ներկայացնէ: Որքան ձեր տուածը մե՛ծ է՝ դուք ա՛յդքան մե՛ծ էք, եւ որքան ձեր տուածը փո՛քր է՝ դուք ա՛յդքան փոքր էք: Մի՛ տաք ժատաբար, դուք՝ որ առատօրէն առի՞ք Աստուծմէ:

ՄԵՐ ՍՈՐՎԵԼԻՔ ՀՈԳԵՒՈՐ ԴԱՍԸ:

Ո՛վ հարուստ մարդ, երբ աղփատի կը հանդիպիս, գիտցի՛ր որ գրպանդ եղածին մէկ մասը անոր կը պատկանի: Աստուած աղփատներ դրած է կեանքիդ մէջ՝ որպէսզի ողորմի՛լ ստրվեցնէ քեզի: Աստուած հաշմանդամներ դրած է կեանքիդ մէջ՝ որպէսզի կարեկցիլ եւ գթալ ստրվեցնէ քեզի:

Ս. ԳԻՐՔԸ

«Աստուծոյ պօրութիւնը Սուրբ Գիրքի գիտութեամբ եւ վարդապետութեամբ կը ձանչցուի եւ ո՛չ ոք կրնայ վաստուած ձանչնալ կամ պաշտել, ինչպէս որ պէտք է, առանց Սուրբ Գրոց գիտութեան»:

Սարգիս Շնորհալի

ԵՅԷ ԿԱՍ ԵՐԲ Կ՛ՈՒՉԵՍ...

ԵՐԲ Կ՛ՈՒՉԵՍ ԳԻՏՆԱԿ ԶԱՐԵՐՈՒՄ ՎԱՍՃԱՆԵՐ , ԿԱՐԴԱՔ ՍԱԳՄՈՍ 64

Լսէ՛ ձայնս, իմ գանգատս , ո՛վ Աստուած, ապատէ՛ կեանքս թշնամիին սարսափէն: Պաշտպանէ՛ վիսչար մարդոց սանդրանքներէն, անօրէնութիւն գործող մարդոց ամբօխէն, որոնք սուրբերու պէս կը սրեն իրենց լեզուն, եւ թունաւոր խօսքերու իրենց նետերը կ'արձակեն, իրենց թաքստոցներէն հարուածելու համար անմեղը, անակնկալ օրէն հարուածելու համար վայն, առանց վախնալու: Չար խորհուրդներով իրար կը քաջալերեն, հաշիւ կ'ընեն՝ թէ ո՛ր դնեն իրենց գաղտուկ թակարդները, եւ կ'ըսեն՝ «Ո՛չ ոք կը տեսնէ մեզ»: Չարիքը կը նիւթեն, ըսելով. «Ի՛նչ կատարեալ դաւ մը լարեցինք»: Որքա՛ն խորհրդաւոր են մարդուս միտքն ու սիրտը: Բայց Աստուած իր նետերով պիտի հարուածէ վանոնք, եւ յանկարծակի պիտի վարնուին: Իրենց լեզուն պատճառ պիտի ըլլայ իրենց կործանումին, եւ բոլոր տեսնողները ցաւով իրենց գլուխը պիտի երերցեն: Ամէն մարդիկ վախով պիտի լեցուին. Աստուծոյ գործը պիտի պատմեն, հասնելով անոր ըրածին իմաստը: Արդարները թող Տիրոջմով ուրախանան եւ անոր ապաւինին, սրտով ուղիղ մարդիկ թող օրհներգե՛ն վայն:

Միշտ աղօթեմք սաղմոսագիրք կարդալով